

Het VN-Vrouwenverdrag; gelijkheid en non-discriminatie

door Henna Guicherit

Het VN-Vrouwenverdrag (CEDAW) staat deze maand extra in de belangstelling omdat op 28 februari een delegatie van de overheid in Geneve in dialoog zal treden met de Cedaw commissie over het vierde, vijfde en zesde gecombineerde Landenrapport van Suriname. Women's Rights Centre en Ultimate Purpose zullen, met de ondersteuning van IRAW Asia Pacific weer een tweepersoons ngo-delegatie afvaardigen om de sessies van de commissie bij te wonen en deel te nemen aan de Cedaw Implementation and Monitoring Workshop 'Global to Local'.

Op 1 maart viert wij, aan de vooravond van de Internationale Dag van de Vrouw, het feit dat ons land vijftig jaar geleden (1 maart 1993) zonder restricties is toetreden tot het Verdrag inzake de Eliminatie van Alle Vormen van Discriminatie van Vrouwen (Cedaw). Dit verdrag, gebaseerd op de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, is op 18 december 1979 in de VN aangenomen. Nadat twintig lidstaten het hadden geratificeerd trad het op 3 september 1981 in werking. Anno 2018 zijn bijna alle lidstaten van de VN (189 van de 199) toegetreden. Daardoor behoort Cedaw met het VN Kinderrechtenverdrag tot de meest geratificeerde VN-verdragen. Dat zegt wel wat over de wereldwijde erkenning dat er nog heel veel schort aan de beleving van vrouwen – en kinderrechten. En aan het besef dat vrouwen en kinderen ook mensen zijn. Opvallend is

wel dat de Verenigde Staten deze verdragen niet heeft geratificeerd. De pogingen van de democratische presidenten Clinton en Obama ten spijt; de vereiste tweederde meerderheid van de Senaat werd niet verkregen.

Constructie

De ongelijke waardering van vrouwelijke en mannelijke mensen is een eeuwenoude, diepgewortelde en hardnekkige sociale constructie die zich manifesteert in het geloof dat mannen superieur zijn en vrouwen aan hen ondergeschikt. Dit is in strijd met de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Deze genderongelijkheid is niet op een goede dag uit de lucht komen vallen en zal ook niet plotseling verdwijnen. Er is heel veel strijd en actie nodig om de verschillende krachten die dit in stand houden te verslaan. Cedaw is een welkom instrument in handen van feministen en activisten in hun legitieme strijd tegen de ongelijke verhoudingen tussen de seksen. En tegen discriminatie van vrouwen op basis van hun vrouw zijn.

Met de ratificatie van Cedaw heeft de staat Suriname zich ook aan deze strijd gecommitteerd. Daar staan opeenvolgende regeringen onvoldoende bij stil. Anders had de Staat zich meer onderscheiden door bijvoorbeeld het instellen van bijzondere maatregelen om te komen tot versnelde gelijkheid. De ondervertegenwoordiging van vrouwen in de regering en DNA is een duidelijk voorbeeld van zo een ongelijkheid die volledig in strijd is met Cedaw. Toch is positieve actie (Art. 4) in deze tot nu toe uitgebleven.

Ja, maar die DNA-leden zijn toch verkozen hoor ik u zeggen. Klopt, maar waarom hebben de door mannen gedomineerde politieke partijen zich niet ingespannen om meer vrouwen verkiesbaar te stellen? En ze op de kiezerslijst op 'verkiesbare' plaatsen op te brengen? Omdat het gros van die 'superieure' mannelijke politici in de waan leeft dat regeren een aangelegenheid is van mannen die over 'aangeboren' politieke vaardigheden zouden beschikken. En velen, die wel beter weten, zijn niet bereid de machtsposities eerlijk met vrouwen te delen. Maar artikel 7 van Cedaw is hier heel duidelijk in: 'Vrou-

Foto / R.Biharie

Deelnemers aan de simulatiesessie georganiseerd door het Bureau Genderaangelegenheden ter voorbereiding de dialoog met de Cedaw commissie.-.

wen hebben in het bijzonder het recht om op gelijke voet met mannen te participeren in het politieke en openbare leven.'

Discriminatie

Niet alleen zij die de strijd aangaan tegen alle vormen van discriminatie van vrouwen, maar ook alle volksvertegenwoordigers en kabinetsleden moeten de definitie van discriminatie van vrouwen (art.1) van het verdrag goed bestuderen. Onder discriminatie van vrouwen wordt verstaan: "Elke vorm van onderscheid, uitsluiting of beperking op grond van geslacht, die tot gevolg of tot doel heeft de erkenning, het genot of de uitoefening door vrouwen van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden op politiek, economisch, sociaal of cultureel gebied, op het terrein van de burgerrechten of welk ander gebied dan ook, ongeacht hun huwelijkse staat, op de grondslag van gelijkheid van mannen en vrouwen aan te tasten of teniet te doen."

Het kan zijn dat onze wetgevers en beleidsmakers niet de intentie hebben om vrouwen te discrimineren en hen het genot van hun rechten te ontnemen. Maar, als dit wel het effect is van wetgeving en overheidsbeleid, dan moeten zij beseffen dat er sprake is van discriminatie. De Staat heeft dan de plicht om er voor zorg te dragen dat dit wordt recht getrokken en ervoor

te zorgen dat vrouwen wettelijk verzekerd zijn van bescherming. Want met de ratificatie van Cedaw heeft de Staat zich verplicht om alle vormen van discriminatie van vrouwen te veroordelen en direct passende maatregelen te treffen om onze wetgeving en overheidsbeleid in harmonie te brengen met Cedaw. De Staat heeft zich ook verplicht periodiek een verslag te overleggen aan de Cedaw commissie over de maatregelen die zij heeft genomen ter uitvoering van Cedaw en de vooruitgang die is geboekt.

Rol ngo's

Ngo's moeten ook bijdragen aan de naleving van Cedaw. En ervoor zorgen dat wanneer er sprake is van discriminatie van vrouwen, in welke vorm dan ook, zij de rechten van vrouwen bepleiten en de overheid ter verantwoording roepen.

Ngo's hebben ook tot taak om:

- de Cedaw commissie alternatieve of schaduw rapporten te doen toekomen;
- de Cedaw-sessies bij te wonen en te lobbyen bij de leden van de commissie;
- de dialoog van de commissie met de overheidsdelegatie te volgen; en vervolgens
- het werk op te pakken dat voortvloeit uit de aanbevelingen en de concluding comments van de commissie en deze te monitoren.-.

21 jaar strijd voor vrouwenrechten

door Carla Bakboord

Op 16 februari luiden wij het Chinees Nieuwjaar 2018 in, waarin wij ons zullen laten leiden door de kenmerken van het Jaar van de Hond. De hond is trouw, loyaal, verdraagzaam en heeft een afkeer van ongerechtigheid en oneerlijkheid. Als iets hem niet zint, kan hij defensief en veeleisend worden. Deze karaktertrek zorgt gelukkig ook voor de waakzaamheid die in deze tijd noodzakelijk is bij het verdedigen van onze idealen als gelijkheid, democratie en rechtvaardigheid. Zo zullen idealen in 2018 weer een grotere rol spelen, en zal samenwerking meer zin aan ons leven geven. Een jaar waarin Women's Rights Centre (WRC) 21 jaar is geworden. Chinesezen zien de hond ook als diep loyaal naar familieleden toe. Hij is eerlijk, beschermend en betrouwbaar. Loyaliteit naar familieleden toe behoort ook voor WRC tot één van haar principes. De familie heeft echter voor ons een bredere betekenis. Niet alleen bloedverwanten, maar ook aangenomen familie en zij die wonen in huizen beschouwen wij als zeer waardevolle familieleden. Loyaliteit betekent voor ons loyaal zijn aan de mensenrechten van de meest kwetsbaren in onze families en samenleving. Loyaal zijn omvat ook gelijkwaardigheid en rechtvaardigheid voor elk lid van

de familie ongeacht zijn leeftijd, status, gender, seksuele geaardheid of gezondheidsstatus. Vrouwen en kinderen blijven binnen de familie zeer kwetsbaar te zijn voor geweld. Daarom richt WRC zich al 21 jaar op het opheffen van alle vormen van met name huiselijk geweld tegen vrouwen en kinderen en het lobbyen om de mensenrechten van deze groepen te verdedigen. Vanuit een wetenschappelijke-, mensenrechten- en genderoptiek, is onze missie het streven naar gelijkwaardigheid tussen mannen en vrouwen en gelijke toegang tot bronnen voor zowel mannen, vrouwen als de kwetsbare groepen, die regelmatig gestigmatiseerd en gediscrimineerd worden.

Het begin

WRC werd op 27 januari 1997 opgericht door Carla Bakboord, Betty Cederboom, Nadia Raveles en Karin Refos. In de beginjaren was Nadia Raveles toegewezen als directeur ad interim. Zij heeft zich vanaf de jaren tachtig enorm ingezet voor slachtoffers van huiselijk geweld; waarvoor onze hartelijke dank. De organisatie onderging sinds het begin van 2000 een aantal interne wijzigingen en namen nu zitting in haar bestuur, Carla Bakboord, Henna Guicherit en Mariska Muskiet. An Matil, werd in april als directeur toegevoegd, uitgeleend door het ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting. Vanwege andere verplichtingen verliet zij de organisatie. En ontwikkelde het bestuur diverse activiteiten met ondersteuning van vrijwilligers. In het begin hebben Maggie Schmeitz, Virgine Berkenveld en Humphrey Simson, enorm bijgedragen op het gebied van bestrijding van huiselijk geweld. Helaas overleed ons bestuurslid Mariska Muskiet in augustus 2011. Dit heeft ons diep geraakt. Wij missen haar nog steeds. Mariska was onze onvermoerbare juridische expert met encyclopedische kennis op gebied van wetgeving en mensenrechten. Een zeer gedreven jonge vrouw die naast haar eigen promotieonderzoek en verplichtingen als docent van de Juridische Faculteit van de Anton de Kom Universiteit, zich toch elk moment vrijmaakte als wij op haar een beroep deden. Vanaf 2001 leidde Mariska de Commissie Ontwerp-wet Bestrijding Huiselijk Geweld, die door WRC was geïnstalleerd. Veel dank zijn wij haar verschuldigd. In de commissie hadden ook zitting; mr. Carmen Rasam (advocaat generaal), mr. Maytrie, Kuldipsingh, (rechter-commissaris), mr. Nancy Tai-Apin (docent juridische faculteit) en Henna Guicherit en Carla Bakboord, beiden cultureel antropoloog en genderdeskundige.

Kerntaken

Wij verzorgen al 21 jaar trainingen, verrichten onderzoek, geven advies en ondersteunen organisaties en de overheid op het gebied van interventie bij huiselijk geweld, gender

Foto / Peter Thielen en WRC Collectie

V.l.n.r. Henna Guicherit, Carla Bakboord en Mariska Muskiet.-.

en seksualiteit, vrouwen en mensenrechten in zowel Suriname als het Caribisch Gebied. Hoewel er wereldwijd families zijn die in harmonie met elkaar leven en conflicten via dialoog weten op te lossen, ervaren andere dagelijks huiselijk geweld. Zo ook in Suriname. Aan de hand van ons eigen onderzoek, ervaring en studie passen wij onze trainingen aan. Zo maken wij een onderscheid tussen twee typen van huiselijk geweld, omdat het voor de hulpverleners en beleidsmakers belangrijk is te weten hoe zij moeten handelen wanneer zij geconfronteerd worden met slachtoffers en daders van huiselijk geweld. Beide typen vereisen immers verschillende soorten interventies. Zo heb je gewone ruzies tussen koppels en gezinsleden onderling waarbij machtsverhoudingen geen rol spelen. Bij dit type kunnen zowel man als vrouw, jong en oud elkaars slachtoffer en pleger zijn. De belangrijke factor, angst, speelt hier geen rol. Bij het type dat wij terreurgeweld noemen, spelen machtsverhoudingen wel een zeer belangrijke rol en is angst de cruciale factor. Moord, zware mishandeling, verkrachting, voortdurend controle hebben over de ander en bedreiging komen dan ook veelvuldig voor bij dit type geweld. Het is enorm belangrijk dat organisaties met name die in de eerste lijn opereren waaronder de politie, de Spoedeisende Hulp en geestelijken zich bewust zijn van dit onderscheid om hun aanpak van huiselijk geweld te verbeteren. Zij moeten zich regelmatig her- en bijscholen.

Samenwerken

Hoewel WRC geen eerstelijnszorg biedt, werd onze hulp weleens ingeroepen om slachtoffers van huiselijk geweld te begeleiden. Dit omdat er onvoldoende 24 uur hulp beschikbaar was en is. Niet elk politiestation werkte met protocollen, maar wij kregen veel hulp en begrip van politieagenten, die door ons waren getraind. In 2001 richtte WRC een Landelijk Netwerk Bestrijding Huiselijk Geweld Tegen Vrouwen op om vanuit een multidisciplinaire aanpak de hulpvraag van slachtoffers efficiënt te beantwoorden. Samenwerken bleek moeilijk te zijn, omdat er individuele organisaties waren die geen veranderingen wilden aanbrengen in de werkwijze van hun organisaties, dat slachtoffers van huiselijk geweld alleen hen toebehoorde en daardoor bang waren dat zij hun identiteit zouden verliezen wanneer zij zich zouden committeren aan dit multidisciplinair netwerk. Een netwerk dat cliënten beter en efficiënter zou ondersteunen en begeleiden. Helaas bewandelden deze organisaties, vanwege gebrek

aan bewustzijn over het belang van dit multidisciplinair netwerk in dienst van de slachtoffers, een negatief pad; slechts uit eigen belang. Het netwerk bloedde dood. Dat was zeer triest omdat de doelgroep hiermee niet geholpen was. Later zijn wij met verschillende organisaties voor zowel korte als langere termijn samenwerkingsverbanden aangegaan. Onze ervaring leert dat netwerken een uitstekende strategie is om onze doelen te bereiken. Alleen zullen individuele organisaties binnen die netwerken moeten beseffen dat zij hun eigen identiteit en organisatie daarin niet zullen verliezen. Zij moeten begrijpen dat zij juist eerder hun doelen zullen bereiken wanneer zij gezamenlijk hun kennis, wijsheid en projecten met hun collega-organisaties delen. Daarom zal de hondenwind in 2018 trouw, verdraagzaamheid en rechtvaardigheid over ons waaien om samenwerkingsverbanden te stimuleren.-.

Foto / Collectie Refos

Karin Refos, medeoprichter WRC.-.

Foto / Collectie Raveles

Nadia Raveles, medeoprichter WRC.-.

De rubriek 'Genderoptiek' is één van de middelen van het Women's Rights Centre om gendergelijkheid en gendergelijkwaardigheid te bevorderen, vrouwenrechten te bepleiten en alle vormen van geweld tegen vrouwen uit te bannen. Deze pagina komt tot stand onder auspiciën van het Women's Rights Centre (WRC).

Redactie en samenstelling:

Carla Bakboord MSc. en Drs. Henna Guicherit
wrcsur@hotmail.com

Vormgeving:

Armand Kartopawiro